

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge isvenavstriljanke 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katedrškovega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisat se ne vradajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primeran popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 10 strani.

## Samo eno krono

stane »Slovenski Gospodar« za 4 mesece, to je do novega leta.

## Kako je na Nemškem?

Liberalizem je kuga, zato pa se tudi vsi katoliški narodi bojujejo z večjo ali manjšo spretnostjo proti tej bolezni. Tudi mi Slovenci stojimo v bojni črti proti nevarnim liberalnim naukom. Mladino zbiramo okoli katoliško-narodne zastave, da je garjevi liberalci ne okužijo. Ustanavljamo različna izobraževalna društva, da ljudje lažje spoznavajo liberalne goljufije. Razširjamo časnike, da se lahko v sleherni hiši postavimo v bran vsiljivemu liberalizmu. Vendar bi bilo lahkomišelnost, ako bi se preveč zanašali na vspehe dosežanega dela in se ne hoteli nič več učiti. Kakor se v armadi od leta do leta spreminjajo in zboljšujejo vojna sredstva, tako se mora goditi v polični armadi, sicer stranka zarjavi in se posuši. Najboljša šola za napredek v bojnem ustroju so nam izkustva drugih narodov. Zato pa si hočemo ogledati posvetovanja in sklepe, ravnokar minulega velikega shoda nemških katoličanov v Ahenu, kateri je podal sliko o dosedanjem delu dobro organiziranih nemških katolikov ter jim zarisal za bodočnost nove cije.

1. Za najvažnejše delo se je proglasila tudi v Ahenu mladinska organizacija. Socialni demokratje, politični sorodniki liberalcev, imajo v Nemčiji v svojih mladinskih društvih 70.000 mladine organizirane. Ta mladina se vzgaja za revolucijo proti cerkvam in prestolum. Katoličani morajo skrbeti, da obranijo mladino pred nevarnimi vrtinci. Mladino vzgajati za prostost, tam kjer je dovoljena, za vero v Boga in za krepko voljo, ki bo tudi v kljub naporom in trudem izpeljala, kar spozna za dobro. Ta organizacija potrebuje resnih, neumornih delavcev, ki proučujejo in ljubijo mladino.

2. Žena ima v življenju sedanjih dni važno stališče in visoko nalogo. Žena je rojena za glasilko krščanskega prepričanja in s tem poklicana za sodelovalko v težkih družabnih bojih. Nравnost ima v njej svojo najboljšo zagovornico, nenravnost najhujšo sovražnico. Katoliška žena, kjer je poklicana na javno torišče, stoji v sprednjih bojnih vrstah in se izkazuje kot pogumna in spretna bojevalka za vero v družbi, čestost v rodbini in ljubezen do bližnjega. Kratkovidne so katoliške stranke, ki ne pokličejo ženstva pravočasno k sodelovanju pri veliki vojski, ki jo vojskujemo z nevero in z vsemi njenimi posledicami. Vsako zanemarjanje ženske organizacije se bo maščevalo.

3. Časopisje je v bojih vere proti neveri, nравnosti proti nenravnosti, pravice proti krivici najvažnejše orožje. Na kateri strani je slabo poskrbljeno za časnikarstvo, tam je bitka izgubljena. Nemški katoliki so zopet povdarjali ta-le načela: Katoličani naj katoliško časopisje podpirajo s sodelovanjem, zlasti pa z noticami, ki se tičejo gospodarskega življenja. Vsaka katoliška rodbina imej kak katoliški časopis in naj zanj agitira. Katoličani naj ne naročajo, pa tudi ne berejo in na krščenski drugi način ne podpirajo liberalnega časopisja, pa tudi ne brezbarvnega. V vseh društvih in na vseh shodih se ima povdarjati važnost časopisja in dolžnost je podpirati.

4. Društva ne smejo obstojati samo na papirju, ne prirejati samo veselice, za resen pouk pa nič storiti. Katoliška stranka mora imeti ljudi, ki v vsaki izobrazbi nadkriljujejo liberalca in socialdemokrata. Politično ljudsko društvo na Nemškem je imelo lansko leto 750.000 članov in je izšlo blizu en milijon tiskovin. Pri društvu je zaposlenih 160 oseb, ki študirajo vsa javna vprašanja, pišejo, agitirajo in vso organizacijo vodijo. Katoliških rokodelskih društev je bilo 12.000, ki imajo 450 hiš za prehrano, domovanje in varstvo brezposelnih rokodelcev. Rokodelska društva so imela samo lansko leto 45.000 resnih shodov in njihova hranilnice so izkazovala 8.000.000 mark premoženja.

5. Krščanska zavest se mora kazati vsepovsodi. Liberalcem in socialdemokratom se ne sme nikjer

in niti za trenutek prizanašati njihovo rovanje. Kjer je katoliška zavest v resnici živa, tam imajo katoličani na svoji strani moč, ki je večja kakor denar in kanoni. So nekateri ljudje, ki sanjajo samo o miru, to so leni, ali kratkovidni, ali največkrat slabi katoličani. Drugi sanjajo o skorajšnji sijajni zmagi naše cerkve. To so sanje. Došler bo svet stal, bo večna vojska med cerkvijo in satanom, Samo takrat smemo upati na zmago, če se bomo danes, jutri in vedno vojskovali.

Kdor ve, kaj hoče, navadno tudi doseže, kar hoče. Vsak zaveden katoličan mora imeti za svoje življenje in svoje boje v sedanjih dneh jasne cilje. Nekaj ciljev smo povzeli našim somišljenikom iz sklepov in razprav nemškega katoliškega shoda v Ahenu.

## Bogataši proti ubogim stanovom.

Karteli ali zveze bogatih tovarnarjev ter bank (velikih hranilnic) vedno huje pritiskajo na svetovni trg ter gospodarsko razpoloženje. Vse toži in jadicuje o draginji, o pomanjkanju denarja in o dragih delavskih močeh. Če resno vse to premotrujemo, pridemo do zaključka, da so razni karteli, to je organizacije bogatašev, krivi dandanašnje splošne draginje. Kmetije, mala obrt in trgovine dandanes delajo le s skrajno nizkim dobičkom ali mnogokrat še z izgubo. Tovarne vedno lepše procvitajo, veleobrt, veletrgovina in veliki denarni zavodi izkazujejo leto za letom ogromne dobičke, kmetije in mala obrt pa gre na kant. Kartelirani (združeni) tovarnarji in bogataši poljubno zvišujejo cene svojim izdelkom, prekupci narekujejo nizke cene kmečkim pridelkom, veleobrt izpodriva malega obrtnika, odvrača denar se potom bank nalaga v industrijo, ali splošno rečeno: nižji sloji, nižji stanovni se potom kartelov uničujejo.

Poglejmo! Lastniki avstrijskih železnih rudokopov ter velikih železnih tovarn in trgovin so združeni v kartel. Ker jim je bil dosedajni letni dobiček premajhen, zvišali so n. pr. z letošnjim letom ceno železu za 5 do 10 odstotkov in to kljub temu, da je n. pr. velika železna družba „Alpine“ plačevala svojim delničarjem za leto 1911 že 37% dobička. Pri tem ima škodo tudi država. Bogate družbe sicer plačujejo odmerjen jim davek, a država mora za svoje nove vojne ladje in druge vojaške potrebščine železo strašno drago plačevati. Posebno močno se to čuti pri stavbi vojnih ladij, ki so zidane večinoma iz železa in jekla. Na Avstrijskem stane ena bojna ladja prve vrste za 20 milijonov kron več kot v Nemčiji ali na Angleškem! In vse to napravi v Avstriji kartel. vse te višje izdatke mora ljudstvo z blavkom dostaviti. Avstrija je tako bogata na železo, kakor malokatera druga država; da, iz naše države se surovo železo pošilja celo v Nemčijo in na Angleško.

In sladkor! Kolikokrat smo že morali svojim čitateljem naznanjati zvišanje cen sladkorju! Tudi sladkorja ne podražujejo kmetije, ki pridelujejo sladkorno peso, tudi ne toliko delavci, ampak bogati tovarnarji po svojih kartelih. Ti bogataši se kar igrajo v Avstriji s cenami sladkorja. In kdo jim kaj more? Karteli niso zabranjeni, bogati so vsi in tako lahko poljubno narekujejo cene svojim izdelkom. Avstrijski sladkor se v tujini dobiva mnogo ceneje kot pri nas v Avstriji. N. pr. na Angleškem se dobi naš sladkor celo za 70-76 vinarjev kilogram, a mi moramo zanj plačevati 1 K in še več! Avstrijski sladkorni kartel hoče namreč tekmovati s tovarnarji tujih držav in naša vlada se celo to postopanje kartelistov podpira s tem, da jim daje podpore (premijs). Zadnji čas pa slišimo, da se združujejo v sladkorne kartele pokrajinski trgovci, da bi le bil sladkor še dražji.

Lastniki premogokopov in veletrgovci s premogom posnemajo svoje železne in sladkorne tovarniše. Tudi ti so se združili v kartel in kljub temu, da so imele dosedaj že posamezne družbe 20 do 40 odstotkov čistega dobička na leto, narekujejo zopet višje cene premogu. Za letošnjo jesen in zimo bo znašala cena premogu za 8 do 10 vin. pri 100 kg. več. Če pomislimo, da se v Avstriji porabi na leto 400 milijon

nov meterskih stotov premoga, kako velikanski mora biti potem dobiček teh judovskih kartelov.

Tudi tovarnarji in bogataši drugih strok se popolnoma nič ne razločujejo od svojih že imenovanih tovarnišev. Tovarnarji špirta so imeli leta 1911 20 do 30% dobička, tovarnarji sukna in platna 10 do 15%, tovarnarji vžgalice so delili 10% čistega dobička. In vse te družbe še poleg tega zvišujejo glavniče. Posebno bogat dobiček pa imajo razni veliki denarni zavodi (banke). Te dni čitamo v listih, da na pr. izkazuje avstrijska Rothsildova banka celo 12 mil. kron čistega dobička v prvem letošnjem polletju. In njej sledi seveda še veliko število enakih zavodov z enakimi in še večjimi dobički. Koliko pa znaša letni dobiček našega kmeta? Nič!

Žitna trgovina v Avstriji je tudi v rokah karteliranih židovskih bogatašev. Socialni demokratje kričijo: kmet draži žito in kruh. A glejmo, kako je pravzaprav. Dokler se žito ni bilo v židovskih shrambah, je bila po poročilih židovskih listov letina ugodna; a takoj, ko je žito spravljeno v židovske shrambe — ga je naenkrat malo in cene so židje za žito v svojih žitnicah — zvišali.

Karteli pa podražijo neprimerno tudi delavske moči. Ker industrija vsled kartelov procvita, je delavstvo boljše plačano in hiti z dežele v mesta in tovarne. Kmetu pa primanjkuje delavskih moči.

Nekaj se bo moralo storiti, da se slab upliv kartelov zmanjša. Če ne, bo blagor ljudstva v vedno večji nevarnosti, bogastvo pa se bo kopičilo na strani bogatih judov in tovarnarjev. Naši poslanci so že v državnem zboru dozdaj delovali na to, da se karteli odpravijo. Slovenski poslanec dr. Krek je izdelal celo poseben zakon, po katerem bi se kartelom pristrižle peroti. Bogati židovski kartelisti bi sicer radi zabranili, da bi se ta zakon ne uveljavil v državnem zboru, a upati je, da poslanci, ki čutijo z ljudstvom, ne bodo poprej mirovali, da se ta postava izvede.

## Politični ogled.

— Naš cesar Franc Jožef I. je slavil v nedeljo 18. avgusta svoj 83. rojstni dan v Išču na Gornj. Avstrijskem, kjer biva na počitnicah. Od vseh strani je došlo silvolasemu vladarju nebrojno število prisrčnih čestitk. Listi poročajo, da je cesar sedaj popolnoma zdrav ter mladeniško čil in krepak. Posebno živahno se zanima cesar za zamotane razmere na Balkanu. Tudi mi kličemo z drugimi narodi: „Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja!“

— Avstrijski zunanji minister / grof Berchtold se trudi, da bi na Balkanu ne prišlo do vojske. In predložil je vsem velikim državam povabilo, da se mirno pogovorijo, kako bi se naj dale urediti nezdružive razmere v turških deželah na Balkanu. Kakor znano, se čutijo Albanci tlačene in si želijo samostalnosti. Vedno še je nevarnost, da iz ustaje Albancev nastane vojska s turškim vojaštvom. Velika nevarnost je tudi naredilo za mir, ker se je v Kočani prelivala krščanska bolgarska kri. Kraljestvo Bolgarija se zavzema za svoje preganjane brate v turški državi ter sili svoje vladjo, da jih z vojsko osvobodi. Naš minister je prevzel sedaj težavno nalogo, da pomiri razburjene Albance in Bolgare ter da ob epem doseže Turčiji tudi za nje varstvo in dovoljenje mirnega samostojnega razvoja.

— Bolgarski kralj Ferdinand je praznoval te dni 25-letnico svojega vladanja v Bolgariji. Priznati je treba, da se je država pod njegovo vlado v resnici čudovito povzdignila. Bolgarija je danes med napredujočimi državami in bolgarsko ljudstvo je v zadnjih desetletjih zelo napredovalo. Po stoletnih dobah sužnosti je narod vstal na svobodo in koraka danes krepko naprej svojo začetano pot. Ni bila lahka našega mladega kneza, ko je pred 25 leti prevzel zanemarjeno in razdivjano kneževino, zato pa je sedaj vspeh toliko lepši. Samo to kali 25letno slavlje kralja Ferdinanda, ker je svoje otroke pustil izstopti iz katoliške cerkve. Kdor je Bogu nezvest, nad njega pride prej ali slej šiba vožja.

— Na Turškem bodo nove volitve okoli 14. oktobra in mesec pozneje se snide državni zbor. Vlada hoče varo-

vai pri volitvah popolno prostost. Od uradnikov zahteva vlada, da se ne prištevajo nobeni politični stranki. Poglavari Mladoturkov so večinoma španski Zidje, ki so se poturčili, pa so postali člani prostozidarstva — prostozidarjev. Muktar paša hoče s prijatelji pomesti.

— **Na Angleškem** se je končal dvomesečni štrajk londonskih obrežnih delavcev. Dva meseca so ubogi delavci na povelje mastno plačanih sodragnov morali štrajkati, a brez uspeha. Delodajalci so zmagali v tem štrajku, v katerem so delavske štrajkujoče organizacije porabile celih 50 milijonov svojega trdo prislužnega denarja. Beda in strašna lakota sta nastopili slednjič med štrajkujočimi, katerim je bilo zmanjkalo denarja. — Irci še vedno nimajo svoje samo stalnosti, čeprav je sedanja vlada pripravljena, jim jo dati. Toda upirajo se oni okraji na Irskem, v katerih je prebivalstvo protestantsko. Podpora dobivajo protestantje v sedanji opoziciji, ki bi za ves svet rada strmoglavila sedanjo vlado.

— **Na Portugalskem** so vse ječe prenapolnjene z njetimi pripadniki prejšnje kraljevske rodbine. Med njimi je tudi mnogo duhovnikov.

— **Vstaja v Mehiki** v Južni Ameriki divja vedno dalje. Vstasi postopajo nezasiščeno grozovito, ropajo, more in požigajo. Pred kratkim so ustavili nek osebni vlak ter so vse potnike, tudi ženske in otroke pomorili in oropali.

## Loterija „Slovenske Straže“.

Zahteve, ki se stavijo na „Slovensko Strežo“ iz obmejnih krajev, so od dne do dne večje. Na svojem glavnem zborovanju, ki bo letos v Mariboru, bo pokazala „Slov. Straža“, koliko je napredovala pretečeno leto in kako mnogostransko in uspešno je bilo njeno delo. Priznanja je sicer vredna požrtvovalnost, s katero dobiva podpore za svoje delo iz vseh slojev našega ljudstva, vendar pa je „Slovenska Straža“ še daleč od tega, da bi mogla količjak zadostiti zahtevam, ki se stavijo na njo. Da si osnuje poseben zaklad v podporo ubogi slovenski deci (za otroške vrtnice, božičnice, knjižnice itd.), zlasti po industrijskih krajih, priredi „Slovenska Straža“ loterijo, ki jo je dovolilo finančno ministerstvo. Loterija obsega 100 tisoč srečk, ki stane vsaka eno krono. 1554 dobitkov v skupni vrednosti 20.000 K. Dobitki so sledeči:

**1 glavni dobitek v vrednosti 5000 kron.** Popolna fina oprava za tri sobe in kuhinjo, obstoječa iz spalne opravke, jedilnice, salonske opravke, glasovirja in kuhinske opravke ali 4—6 in pol HP. bencinmotor, mlatilnica z dvakratnim čiščenjem, slamoreznica.

**1 glavni dobitek v vrednosti 1000 kron.** 1 glasovir ali en vagon sortiranih umetnih gnojil ali ena skupina za košnjo (stroj za košnjo, stroj za obračanje, brana).

**2 glavna dobitka v vrednosti po 500 kron.** Oprava za spalno sobo za dve osebi ali en gepelj z mlatilnico ali en stroj za košnjo.

**10 dobitkov v vrednosti po 100 kron.** Zlata ura, kolo s prostim tokom, živalni stroj, slamoreznica, brzoparilnik, jeklen plug itd.

**40 dobitkov v vrednosti po 50 kron.** Fine nastropne svetilke, fine umivalne opravke, decimalne tehtnice, salonske stenske ure, zlate verižice, zlate damske ure, čistilnice, razne skupine, slike z okvirjem itd.

**100 dobitkov v vrednosti po 20 kron.** Srebrne ure z verižico, skupine srebrnih žlic za kavo, priprave za britje, stroji za rezanje mesa, vloma varne denarnice, skupine za kadilce, pisalne priprave, srebrne doze za cigarete, zlati obeski, stenske ure, naročilni listki za dnevnik „Slovenec“ (za eno leto), balane, tehtnice, pralne garniture itd.

**200 dobitkov v vrednosti po 10 kron.** Mizni nastavki, karafine, svečniki, tase, posode za dišave, mizarska orodja za domačo rabo, ptičje kletke, garniture nožev, žlice in vilice, doze za sladkor, nikelnaste ure, stenske ure, budilke, zlati prstani, kadilne mizice, dežniki itd. itd.

**1200 dobitkov v vrednosti po 5 kron.** Košarice za kruh (kina-srebro), nikelnaste ure, budilke, dežniki, mizni nastavki, žepni noži, razna vrtna orodja, mizarska orodja za domačo rabo, zalivače, kuhinjske tehtnice, srebrni obeski, fini okvirji za fotografije, travniška orodja, konjske škarje, ptičje kletke, vrči za vino, kavo ali čaj, denarnice, britve, srebrne moške verižice, srebrne zapestnice, srebrne oksidirane cevke za smodke, double zavratne verižice itd. itd.

Srečke se bodo dobivale po trgovinah in trafikah in se lahko naročajo tudi v pisarni „Slovenske Straže“ (Ljubljana, Dunajska cesta številka 22).

**Zrebanje se bo vršilo 18. novembra 1912 ob 6. zvečer v pisarni „Slovenske Straže“.** Od naše javnosti pričakujemo, da bo z ozirom na važni namen loterije in z ozirom na krasne dobitke podpirala „Slovensko Stražo“ s tem, da se bodo vse srečke razprodale!

Vsak na delo za ubogo slovensko decol!

## Razne novice.

### Godovi prihodnjega tedna:

- 25. nedelja: Srce Marijino.
- 26. ponedeljek: Cefirin I., Samuel.
- 27. torek: Jožef K. sp.; Natalija.
- 28. sredo: Avgustin; Hermes.
- 29. četrtek: Obglavljenje Janeza Krstnika.
- 30. petek: Roza Lím.; Felika.
- 31. sobota: Rajmund; Izabela.

**Vesela novica.** Naše tiskovno podjetje se je odločilo, doprinesiti zopet novo žrtve, samo da se katoliško časopisje med štajerskimi Slovenci bolj razširi. Za nove naročnike znaša naročnina do novega leta samo 1 K. Kdor vpošlje torej 1 K., dobiva zanj škozi štiri mesece redno naš list. Upamo, da smo svojim prijateljem s tem agitacijo za list znatno otajšali. Prosimo torej, da vsakdo, ki je prepričan o ve-

liki važnosti časopisja, znova zastavi z delom za razširjenje našega lista. Naprej, vedno naprej!

\* **SV. oče Pij X.** se je z vso odločnostjo zavzel za Indijance v Peru-u v Ameriki, katere razne evropske kapitalistične družbe na nezasiščan način izrabljajo, trpinčijo in pobijajo. Pij X. je južnoameriškim škofom poslal posebno pastirsko pismo, v katerem jih poziva, naj z vsemi močmi nastopijo v obrambo Indijancev.

\* **Spremembe pri oo. frančiškanih** v štajersko-avstrijski provinciji: p. Julij Smerček na Dunaj, vikar; p. Pelagij Klemenčič v Gradcu, vikar; p. Simon Prinot v Lankovici, gvardijan; p. Ivo Krön v Lankovici, vikar. Prestavljeni so: p. Krišogon Globočnik iz Marjatrošta v Gradcu; p. Anton Čuček iz Lankovica v Marjatrošt; p. Tomaž Hanžel iz Lankovica v Gradcu in p. Konrad Klože iz Gradca v Lankovici.

**Iz sodne službe.** Oficijal okrožnega sodišča v Celju Anton Spende je imenovan višjim oficijalom pri okrajni sodnji v Litiji.

**Iz učiteljske službe.** Na petrazredni ljudski šoli na Crešnjevem, (drugi plačilni razred, slovenski učni jezik), je razpisano učno mesto. Prošnje je vložiti do dne 15. septembra. — Na dvorazrednici v Letušu (tretji plačilni razred), je oddati mesto nadučitelja, na trirazrednici v Pristovi (tretji plačilni razred) mesto učitelja ali učiteljice, na trirazrednici v Dolu (tretji plačilni razred) služba učitelja. Prošnje do 10. septembra. — Na petrazrednici v Studencih pri Mariboru (prvi plačilni razred) se odda mesto učitelja. Prošnje do 1. sept.

**Od južne železnice.** Sprejeti so v službo uradniški aspiranti: Martin Križan, Franc Pagon in K. Šubic. Prestavljeni so: Gergič Josip, pristav, iz Opčine v St. Peter na Krasu; Karol Hanselitsch, postajenačelnik, iz Hoč v Beljak; Jeras Ernest, adjunkt, iz Trbovelj kot postajenačelnik v Hoče; Ivan Zorko, provizorični pristav, iz Sevnice v Trbovlje; Rudolf Mejak, aspirant iz Zaloga v Trbovlje; Leop. Kubera, pristav, iz Donavica v Celje; Franc Žekar, aspirant, iz Borovnice v Rače; Albert Deutschman, provizorični pristav, iz Poljčan v Toblach. — Umrl je Ivan Perk, adjunkt v Celju.

**Pomiloščeni kaznjenci.** Cesar je pomiloštil več kaznjencev. Med njimi jih je 7 iz mariborske kaznilnice. Med drugimi sta pomiloščena od Glavne posojilnice znani dr. Hudnik in neki Prelesnik, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo in je bil v zaporu že celih 30 let.

\* **Vstani, vstani!** Na vse mogoče načine se trudimo, da bi izpopolnili naš list po vsebinski in ga razširili v največjem številu med ljudstvom. Toda zadnje ne gre tako gladko, kakor bi mi radi. Mnogo naših somišljenikov ne gane niti z mezinem za novega naročnika. Na Kranjskem, ki ni večje kot naš Slovenski Štajer, dobi listi, ki šteje že 25.000 naročnikov, v par tednih 5000 novih naročnikov. Zakaj? Ker se vse roke gibljejo. A pri nas? To je že veliko, če pri kakšni večji agitaciji spravimo tisoč skupaj. Upamo in prosimo, da bi bilo sedaj drugače. Za 4 mesece 1 K naročnine.

\* **Izmišljene novice.** Niso še pričeta pogajanja radi delomožnosti štajerskega deželnega zbora in že slišijo naši liberalci, ki so med vsemi svoje baže gotovo najbolj prikrknjeni, travo rasti. Njihovi listi pišejo, da slišijo od nemškonoarodne strani, da se dovolja Slovencem dve meščanski soli. Čeprav ne dvomimo, da imajo liberalci tudi izdajalske zveze z nemškimi nacionalci, vendar smo prepričani, da svoje slovenske bratce zaradi njihove brihtnosti, v kateri vse verjamejo, le farbajo. Vprašali smo naše poslanke, koliko je resnice na novici, a vsi nam zatrjujejo, da so slične novice le čisto navadna liberalna farbarija. Kakor navadno!

\* **Dvojna mera.** Lansko leto je več spodnještajerskih žlvinorejcev vložilo na deželni odbor v Gradcu prošnje za podpore iz zaklada za žlvinorejo. Te prošnje so bile odklonjene, da, celo kazen so morali nekateri žlvinorejci plačati, ker prošnji niso kolkovali. Te dni pa beremo v poročilu o seji glavnega odbora štajerske kmetijske družbe z dne 9. julija, da se je dvoma nemškimi kmetoma na Gornjem Štajerskem dovolila podpora po 200 K iz zaklada za pospeševanje žlvinoreje, zato ker sta morala njuno živino krmiti v hlevu in jo pista mogla goniti na pašnik radi okužene sosedove živine. Ne zavidamo nemškemu kmetu podpore, ampak to je obsojanja vredno, da se gléde delitve podpor ozira v prvi vrsti na nemški del Štajerske.

\* **Mladeniči, k Orlom!** Naša mladeniška organizacija se od leta do leta izpopolnjuje. Njena najlepša oblika je orlovska organizacija. Zato pa moramo gledati, da vrste te strogo organizirane čete razširimo po vsem Slovenskem Štajerju. Med mladeniči mora veljati klic: Kdor Slovenec, ta Orel! Letošnji pregled čez orlovske vrste v St. Juriju ob juž. žel. je vrlo dobro izpadel. Toda orlovska organizacija je še daleč proč od svojega viška na Štajerskem. Treba je naprej zidati ob tej veličastni zgradbi. In k temu so pred vsem poklicani mladeniči sami. Upamo, da se zbude posebno po zaspanih krajih mladeniči k novemu življenju. Na dan, na plan!

\* **Nezavednost, ka-lil!** Doživimo slučaj, da naši somišljeniki še ne vedo, da imamo za dijake na srednjih šolah in visokih šolah katoliške organizacije. Zato je čudno, če še vidimo naše ljudi, da vlačijo za seboj liberalne štu-

dente in jih vsiljujejo v katoliške hiše in družbe. Katoliška zavest in odločnost se ne sme kazati samo v besedah, a v življenju pa se pozabi na vsako razliko med našimi in nasprotniki!

\* **Ljudstva propadajo.** Da ljudstva propadajo, je kriv alkohol. Neovrgljiv dokaz temu je, da je vsako leto manj fantov, ki bi bili sposobni za vojaški stan. V Galiciji je bilo letos nesposobnih 37.9% radi telesne slabosti, 18% pa radi premale postave, torej skupno 55.9% nesposobnih. Osrednja statistična komisija na Dunaju povdarja, da je alkohol kriv temu strašnemu nazadovanju. V Avstriji je bilo leta 1875. od 1000 nabornih mladeničev nesposobnih 398, leta 1881. že 462 od 1000, leta 1885. pa 568. Številke kažejo, kam plovemo. Ni čuda! Če otroci pijejo alkoholne pijače, vsled česar telesno in duševno zaostanejo. — Ako bi bilo državi do tega, da bi imela le zdrave in krepke vojake, bi morala omejevati uživanje alkohola.

\* **Katoliška knjižnica.** Časopis in knjiga sta znamenje našega časa, ki hrepeni po omiki in izobrazbi. Katoličani moramo torej vso pozornost obravčati na časopis in knjigo. Ravno kar čitamo, kako uzorno skrbijo belgijski katoliki za svoje knjižnice. V vsaki župniji imajo dobro oskrbljene in urejene knjižnice, v katerih niso samo stare, proč vržene knjige, ampak vse najnovjše književne prikazni. V mestu Loewenu imajo tudi osrednjo knjižnico, ki šteje nad 200.000 različnih knjig. V lanskem letu se je izposodilo iz te knjižnice mesečno po 27.000 knjig. Kardinal Mercier je v posebnem pismu pohvalil to podjetje ter rekel: Ne vem, da bi obstajala kje organizacija, ki bi se dala meriti z Vašim delom. Tudi po Slovenskem se mora na katoliške knjižnice z večjo ljubeznijo gledati kot dosedaj. Nihče ne ve, kaj še katoličane v Avstriji čaka. Nasprotnikov imamo dovolj. Zato pa: Delajmo hitreje kot nasprotniki in boljše kot oni.

\* **Slomšekove razglednice,** ki jih je založila S. K. S. Z. v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, so se splošno priljubile. Dan za dnem dohajajo nova naročila. Razglednice, ki nosijo najboljšo Slomškovo sliko z njegovim lastnoročnim podpisom, se čajo dobro uporabiti tudi kot podobe za vsako slovensko hišo. V tiskarni sv. Cirila se dobe posebni okvirčki za to. Posamezne razglednice stanejo komad 10 vinarjev; trgovci in društva imajo pri večjih naročilih še znaten popust.

\* **Mladeničem nabornikom** toplo priporočamo knjigo „Krišćanski vojak“, kojo je spisal vojni kurat Rozman in se dobiva v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Komad stane 80 vinarjev (vezana ti K 20 v).

\* **Lep vzgled.** Abstinenca ali treznostno gibanje napreduje tudi med avstrijskim vojaštvom. Castniki onih polkov, kjer je treba največ telesnega napora, so najprej spoznali korist abstinence. Velik vpliv pa je napravil nanje vzgled bivšega načelnika generalnega štaba Hötendorfa, ki je abstinent (ne pije opojnih pijač). Ta vzgled je dosegel, da imamo danes že pri nekaterih polkih veliko častnikov popolnih abstinentov, kar bo tudi zelo dobro vplivalo na moštvo.

\* **Marijino Celje.** Na Veliko gospojnico je bilo nad 300 Slovencev iz mariborske okolice in iz Slovenskih gor v Marijinem Celju. V sredo 14. avgusta predpoldan je bil slovesen voh v romarsko cerkev; potem pridga, v kateri je benediktinec p. Blaž Seme, kaplan in slovenski spovednik v Marijinem Celju slovenske romarje pozdravil in jim začel in razvoj božjega pota v Marijinem Celju razložil. V sredo zvečer so vsi romarji opravili sv. spoved, in na praznik Vnebovzeta Marije Device pristopili k miši Gospodovi. Na ta praznik so imeli Slovenci sv. mašo v zakladnici in po sv. maši je bila zopet pridga: Posnemajte Marijo v trdni veri, v goreči molitvi in v sv. čistosti! Po pridigi je bil slovesen odhod. Dne 16. avgusta je bilo nad 6000 romarjev v Marijinem Celju in vsi so obendovali milo petje in po bežno vedenje slovenskih romarjev.

\* **Ponesrečen Slovenec v Nemčiji.** Kakor se poroča iz Bohuma v Nemčiji, je pri tamnošnji velikanski nesreči v rudniku, o kateri smo zadnjič obširno poročali, ponesrečilo tudi 9 Slovencev. Ali je med temi kaj Štajercev, še dozdej ni znano.

\* **Lesna trgovina** v alpskih deželah se vedno bolj širi in napreduje. V nemških krajih imajo tudi svoja društva, ki zastopajo koristi lesnih trgovcev in obrtnikov na zunaj. Pri nas se seveda v tem ožaru stori skrajno malo. Vsak dela na svojo roko in tako nimamo nikake enotne, večje lesne trgovine in tudi naš izvoz ni ravno na vrhuncu časa. In ravno izvoz je najraznejši. Naš les se izvažava v Italijo, v Švico in Nemčijo, ker ga tam v obilici primanjkuje. Za našo deželo pride ravno Italija v poštev, ki potrebuje ogromne količine lesa. Koliko leskih trgovcev je prišlo s praznim žepom v naše kraje, na Gorenjsko, Koroško itd. in danes so posestniki žag in večjih podjetij in njih imena bleste na poslopjih kot svaričen vzgled, da ne sme več tako dalje. Koroški lesni trgovci so imeli pred kratkim v Beljaku svoj občni zbor, kjer so pretresovali splošna trgovska in posebna lesna vprašanja. Veličega socialnega pomena je točka, ki govori o izvažanju neobdelanega lesa. Ta izvoz naj se sploh odpravi, ves les naj se obdeluje že doma, da se tako da prilika domačim ljudem priti do poštenega zaslužka. Res, da bo potreba več raznih novih podjetij, a to se bo vse dobro rentiralo, ker bo sto in sto ljudi pri tem lahko dobilo doma potrebne zaslužke. Ta ukrep je gotovo velikega pomena za naše domače delavce in dober miglaj tudi slovenskim lesnim trgovcem, da bi se tudi